

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTOI SZÁLLÁS:

Ó-vár. Vizi-utca. 231. szám, első emelet.

Megjelen a lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ara évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Tisztelt előfizetőinkhez. Egy nagy nevű francia író azt mondja: „száz hirlap ezer előfizetővel semmi, tíz hirlap tizezer előfizetővel minden egy álladalmában,” mely mondattal azt fejezi ki, hogy nem a hirlapok sokasága, hanem a körülöttük összpontosult nagyobb részvét kölcsönöz erőt a lapok hatásának. Valamely lap által hirdetett eszmék helyeslése azon lap iránti részvétben nyilvánkozik; s a nagy kövéleménytől helyeselt irányra mindig tekintettel kell lennie a kormányzásnak. Ebben áll a napi irodalom ereje és hatása.

Mi az előfizetők ezreivel nem kérkedhetünk, azonban lapunk színvonalán áll azon pártoltatásnak, melyben egy erdélyi lap ekkorig részesülhetett, s nagy örömtűnkre válik, hogy előfizetőink $\frac{1}{4}$ részét a királyhágtólul testvéreink részvétnék köszönjük, mely részvétet igekeztetünk biztos próbaköve gyanánt tekintünk.

A jelen évben kitaróan nyilatkozott részvét képessé tett minket, hogy lapunkat a jövő évnegyeden kezdve hetenkint háromszor indítsuk meg, a mire egyszersmind a világpolitikai hírek emelkedő fontossága is ösztönöz.

Megjelenend lapunk október 1-jén kezdve minden vasárnap, szerdán, és pénteken. Előfizetési ára marad a mint volt, ha vankint egy, évnegyedenként három új forint.

Az előfizetési pénzek kiadónk Stein Jánoshoz (középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, ki a pontos kiszolgáltatásról gondoskodik.

A lap szellemi ügyeit érdeklő kérdések a szerkesztőségnek, az anyagot érdeklők (előfizetés, hirdetések, újság erclamatok) a kiadó hivatalnál igazítandók.

(D) Szemle. Az olasz ügy bevégezése véleményünk szerint már csak pár hónap kérdése. Ezen felszabadító hadmenet főttaktikája az volt, hogy tartományonként vegyék be a hódítandó birodalmat, s az európai diplomáciai manővert úgy vigyék, hogy egyik tartományt urala kénytelen legyen tétlenül nézni végig a másikkal elbukását.

A noninterventio elve azonban oly ellenőrködés alatt lön kimondva, hogy belevegyüljön akármelyik nagyhatalomnak is lehetlen volt. Jobbnak látták elösmerni a népszerű elvet, jobbnak látták egy részben Franciaország mellett állani, mint vele megmérkőzni, a midőn Napoleon oly talpra állott, hogy a mérkőzésnél az ő politikájának népszerűsége, s erejének ezen alapult nagysága élénken tünt volna ki.

A dolog lényege az, hogy Európa képtelen volt megakadályozni azon cselekedeteket, melyeket a Napoleoni politika kihirdetett, képtelen volt azért, mert a császár oly kérdésekre tette magát, melyek a közvéleményben tökéletesen megérték; mert ő azon erőt lökte el magától, a mi által császár lett: a reactiót, s azon erőnek állott élére, mely egyedül biztosíthatja a trónokat, a népszabadságnak.

Igy igen szilárd állást foglalt el, honnan terveit kényre folytathatja tovább, senki őt fel nem tartóztatja, mert ő a közvélemény millió karjára támaszkodik. Ez okból mi hiszszük gróf Rechberg azon nyilatkozatának őszinteségét, hogy Ausztria nem akar koalíciót Oroszországgal, mert helyesen jegyzi meg a Times, hogy az intervenciók s koalíciók kora lejárt, s hogy fegyverrel szegülni napoleon, vagy a nemzeti mozgalmak ellen, annyi mint Napoleont az európai szabadságvész élére állítani. A Times ezen nevezetes cikkében Magyarországra és Ausztriára vonatkozva kiemeli, a mit a minap egy szemlékben mi is kiemeltünk, hogy nem koalíciók, de a benső jóllét eszköze, a nép jogos kíváncsainak kielégítése által lehet lecsillapítani a forradalmat, és ezekre végén azon egyenes ajánlatnál áll el, hogy uralkodó fűlségünk adja vissza Magyarországnak nemzeti szabadságát, s várja be nyugodtan Velenceze megtámadását.

E szerint a Times nem nagy aggodalmat lát, s nem nagy következményekre számít a varsói összeüvöltetből, ellenben a Morn. Post, mely a mint tudjuk, Palmerston által van sugalmazva, komolyabb aggodalmakkal szól a kérdéshez.

Idéznünk kell cikkét, hogy jobban fel lehessen fogni a fontos kérdés állását. A Morn. Post cikke az Allg. Zeit. fordítása szerint így okoskodik: „Talán időelőtti volna ezen császári és királyi tanácskozásokot a coalitio ominosus nevével nevezni; de azok szemlétőlomást vonatkoznak az olasz fejleményekre, Garibaldi csodás győzelmeire, s Ausztria közép-Olaszországra, s Oroszország északi Németországbaváló befolyásának teljes megsemmisítésére; azonban azoknak legfőbb oka a velencei és a magyar kérdés közötti szoros összefüggésben keresendő, s azon szerepben, melyet Franciaország hajlandó játszani, ha az olasz kérdés az európai békét felzavarandó. Számítalan jel árulja el, hogy az olasz és magyar nemzeti párt vezérei közt tökéletes egyetértés van. Garibaldi ürsztiszti karában szinte annyi magyar van mint olasz. Lehetlen kétkedni abban, hogy a velencei mozgalmat egy magyar mozgalommal óhajtanják megelőztetni és könnyebíteni, de egy osztrák, orosz vagy porosz államférfi sem nézhet lehetőnek egy magyar forradalmat, a nélkül, hogy ennek a lengyelekre való hatására ne gondoljon. Ugy hiszszük, hogy ez legközelebbi s legerősebb magyarázata azon követésnek, mely közelebből a szt. pétervári udvartól Bécsbe küldetett, a melyben ki van jelentve, hogy a dolgok illetén folyása el nem tűrhető, s hogy rendszabályokhoz kell nyulni, hogy Európában visszaállithassák azt mi

ezen udvarok előtt a béke normalis állapotának lenni látszik. Ezen küzdő érdekek, s ellenséges hangulatok közt Angolhon politikája egyszerű és tiszta. Senki kétségbe nem hozhatja Anglia ragaszkodását az európai rendhez és békéhez, senki kérdés alá nem hozhatja Anglia buzgalmát a nemzeti szabadság és függetlenség ügye iránt; s így helyzeténél fogva Angolhon arra van hivatva, hogy közbenjáró legyen a versengő államok között, s közvetítésének más célja nem lehet, mint összeültető érdekeket kiegyenlíteni s népeiknek békéjét és jóllétét megszilárdítani.”

A Times és a Morn. Post ezen fennebbi nyilatkozatait tisztán előnkbe állítják az angol közvélemény és kormány irányát, melyből jól kivehető, hogy Angolhon egy lehető coalitioiban részt nem veend, ellenben a kibékítést őszintén akarná. A magyar nemzet megnyugtatását az államtanács téténél fogva Angolhon arra van hivatva, hogy közbenjáró legyen a versengő államok között, s közvetítésének más célja nem lehet, mint összeültető érdekeket kiegyenlíteni s népeiknek békéjét és jóllétét megszilárdítani.”

A Times és a Morn. Post ezen fennebbi nyilatkozatait tisztán előnkbe állítják az angol közvélemény és kormány irányát, melyből jól kivehető, hogy Angolhon egy lehető coalitioiban részt nem veend, ellenben a kibékítést őszintén akarná. A magyar nemzet megnyugtatását az államtanács téténél fogva Angolhon arra van hivatva, hogy közbenjáró legyen a versengő államok között, s közvetítésének más célja nem lehet, mint összeültető érdekeket kiegyenlíteni s népeiknek békéjét és jóllétét megszilárdítani.”

A Times és a Morn. Post ezen fennebbi nyilatkozatait tisztán előnkbe állítják az angol közvélemény és kormány irányát, melyből jól kivehető, hogy Angolhon egy lehető coalitioiban részt nem veend, ellenben a kibékítést őszintén akarná. A magyar nemzet megnyugtatását az államtanács téténél fogva Angolhon arra van hivatva, hogy közbenjáró legyen a versengő államok között, s közvetítésének más célja nem lehet, mint összeültető érdekeket kiegyenlíteni s népeiknek békéjét és jóllétét megszilárdítani.”

A mint az országos autonómia visszaállításával az országok önmagoknak átadatnak, nagyon valószínű, hogy Velenceze is meg fog nyugodni. A Times e tárgybeli cikkének utolsó tétele ide akar célozni.

Mindenesetre, ha az európai diplomácia a legjobban értesült lapokban nyilatkozó irányát taglaljuk, úgy találjuk, hogy a szent szövetség eszméje, túlélté már magát. Felszázadnak a theorai alapjain tapasztalata azt igazolta, hogy ily rendszer által a világ az absolutismus és annak ellentéte a forradalom közt fog hanyatni.

A világ annyira ért, hogy a nemzetek kielégítése és jólléte által lehet biztosítani a belnyugalmat. Az alkotmányos rendszer nem hódító hatalomnak való; de megalakított országot leginkább e rendszerrel lehet megvédeni. Egy szabad nemzet minden fia védbástyaúl szegzi mellét a támadó ellen szuronyainak. Szabad hazában élő nem haladhat a hófegyvere.

Levelek az erdélyi Hegyaljáról. Valahányszor rendkívüli éjjelenetek, nap-, holdfogyatkozások, üstökösök közlekedése jósoltatnak, megrendül mindannyiszor a nép kedélye, s míg az észlelődk tudósok szemüvegekről gondoskodnak, s a bátrak vágyggyal várják a kiszámított órát, addig a többség vagyona, családja felett aggódik, a gazdag kincseit ássa el, s a szegény övezgye árvaít rejti ölébe. Így van ez, a társadalom politikai életében is; válságos idők, nagy események jóslata felzavarja a boldog mindennapi foglalkozásait, nyugalmat, kiki körültekintéssel képest alkotja képzetében e jövődőt, s egyik vágyggyal, másik rémületen néz ölébe.

A jelen időben nemcsak közel fenyegető mozgalmakról szólnak a lapok, hanem szólnak oly dolgokról is, melyeknek eszméje a közönség nagyobb részében nincs megérvelve; s a bekövetkező válságok ideális körülírása, az avatatlanabb közönség kedélyében valószínű válságok idéző elő, hasonlóan azon hideglázhoz, mit egy tanuló megkapott, míg a kór fejlődését előadó tanár nagy figyelemmel hallgat vala.

E lázas állapot legtermészetesebb egy oly vidéken, mely a közelmúlt időben gyászos események színhelye volt; s ilyen az erdélyi hegylja. Azért ámbár tények által nincsen indokolva, még is jórészt menthető azon aggodalom, mely egynehányat az e vidéken lakó kevés magyar családokból meglepett, s mely M. I. helységben annyira fokozódott, hogy némelyek alaptalan híreknek vagy rosza magyarázott ártatlan jelenségeken megindulva, már költőzködsi készültekhez is kezdtek látni. De másfelől igen helyén van, az igazság és közügy érdekében nyilvánítni, hogy ez aggodalom valóban minden ok nélkül támadott.

Méltányosnak tartom különösen kiemelni az e vidéket lakó józanészű román gazdák polgárisult nemzethez illő maguktartását. Nem lehet az egész művelt Európában egy ekkora területen kevesebb kihágás mint éppen itt. Nálunk sem bel, sem külrendőrség nem létezik. Községi szervezetünk, határvizonyaink rendezve nincsenek, (?) a falusi előjáróságok az erre vonatkozó rendelkezések gyakorlatába soha még bé nem vezettettek; (?) következőleg kisebb sérelmeink s károsultsá-

gaink esetében is csupán a hosszas pörkedésre vagyunk utalva, mely sokkal költségesebb, hogysem kedvünk volna meg is kísértetni. S ha mégis a társadalmi élet ily özönvíz előtűs állapotában, bántalmaink nincsenek, terméseink megkíméltetnek, előlegezéseink megtérítettek, a szerződött munka megtétetik, s ha megfontolva a mult idők szomorú bonnyodalmait, melyek máig felfejtve s felvilágosítva nincsenek, mégis irányunkban az ellenszenyűnek árnyékát sem tapasztalhatjuk, — lehetetlen méltánylattan nem szólni a nép jelleméről, s be nem látni azt, hogy vele s közötté akkor is, ha az európai nagyobb események kis hazánkba behatnának, békésen megélhetünk.

Abból indulva ki, hogy hazánk s minmagunk iránti kötelesség a románép ez időben tapasztalt józan szellemének fentartására, s irányunkban félreismerhetlenül mutakozó rokonszenyűnek őregbítésére közremunkálni; okulva továbbá Aesopus meséjén a cserfa lakóiról, s Heine mondatán a pogány istenekről: „gonosz sziszegő nyelvek szakadást idéztek elő még az örök istenek között is”: mig egyfelől szükségesnek látom a K. Közlöny olvasóit az időnként felmerülő népszellem jelenségeiről tudósítani, másfelől időszereintek vélem hirlapilag elmélkedni a felől, mit tehetnek a végre, hogy nemmagyar ajku atyánkfainak hazafias érzelmek s törekvéseink őszintesége iránti meggyőződése napról napra erősüljön. Erről közelebb. hegyaljai.

III. Közlemény az erdélyi Múzeum-egylet pénztárába befizetett összegekről. I. Igazgató és alapító részvényesek. A) kész pénzben. B. Eötvös József 100 ft, tanár Jancsó József 105 ft, tanár Kasza Dániel 105 ft, N. Almason adott bál jövedelme 208 ft, Hubácsk Adam 100 ft, Reinisch Lajos 105 ft, Leonhár Ferenz 105 ft, Nagy-Bánya városa 100 ft, Felső-Bánya városa 100 ft, prof. és dr. Jóó István 100 ft, Lukács Dávid 105 ft, özv. Zakariás Antalné 105 ft, Bogádi Károly 200 ft, Nagy-Körös városa 500 ft, Borbély Paulina kisasszony 105 ft, Pócsa Ferenz 105 ft, Irófi Márton 105 ft, b. Bruchenthal József 100 ft, gr. Dessewffy Emil I-ő évre 100 ft, a zalai nemesi magányépítész 200 ft, Publik Ferdinand 10 évi részvény 40 ft, Pálfi Mihály 10 évre 40 ft, Reznék István 10 évre 40 ft, Ujfalusi Miklós 10 évre 40 ft, Hirsch Ignác 10 évre 40 ft, Kovrik Márton 10 évre 40 ft, Pallos Gyula 10 é. 40 ft, Szék. Udvarhely városa I-ő évre 50 ft, Felvincz városa 10 évre 50 ft, Sprend Pál 10 é. 40 ft, Szabó Adam 10 é. 40 ft, gr. Teleky Ferenz 10 é. 52 ft, Publik József 10 é. 40 ft, dr. Greising József 10 é. 40 ft, B) Urbéri papirokban: ifj. gróf Bethlen Ferenz 1000 ft, Jakab Elek 100 ft, Bróta Lajos 100 ft, dr. Szabó József 100 ft, gr. Teleky Károly 500 ft, gr. Teleky Lajos és Domokos 500 ft, Sándor István 100 ft, gróf Lázár Miklós leánya Mária 100 ft, gróf Lázár Miklós 100 ft, gróf Teleky Pálné 100 ft, gróf Degenfeld Pál 200 ft, Pogány György 100 ft, M. Sebess Ferenz (paniti) 100 ft, Végh Mihály 100 ft, Szentiványi Ákos nevére, apja György 100, Pekri Sándor 100 ft, Zsombori János és neje gróf Toldi Rozália 500 ft, gr. Bethlen Mihály 1000 ft, Tóth Ferenz 500 ft, b. Bornemisza Albert 500 ft, M. Szacsai Zsigmond 100 ft, dr. Szombathelyi Gusztáv 100 ft, B. Miske Imre 100 ft, M. Macskásy Pál 500 ft, özv. b. Kemény Lászlóné 100 ft, Zabolai Nagy Elek 100 ft, M. Máriaffy Albert 500 ft, T. Wendler Frigyes 100 ft, főtiszt. Keserő Mózes 100 ft, főtiszt. Ráduly János 100 ft, Virágháti Farkas 100 ft, Veres Márton 100 ft, Máté János 10 évre 40 ft, Csengeri Sámuel 10 é. 40 ft, Kis Károly Szebenből 100 ft, Veres Ferenz 100 ft, M. Groisz Gusztáv 100 ft, Bodrogt. Samu 10 évi részvénybe 500 ft, Czinege Ferenz 10 évi részvénybe 50 ft, Mara József 100 ft, Bágya Károly 100 ft, Bágya Károlyné 10 évi részvénybe 50 ft, Bágya Gábor, Zsigmond, Farkas és Gyula 100 ft, Török János 100 ft, Panori István 100 ft, Lukács Farkas 100 ft, Fejérvári Lajos 100 ft, idős Roth Pál 100 ft, ifj. Roth Pál 100 ft, Ujfalvi Adam 100 ft, Kovács Sámuel 10 évi rész. 50 ft, Németh László 100 ft, Bocsanzi Adolf 100 ft, gr. Beldi György 500 ft, gr. Beldi Györgyné, b. Bruchenthal Berta 500 ft, gr. Beldi Ferenz és neje 1,000 ft, Zudor Zsigmond 200 ft, Katona Elek 100 ft, Nagy Sándor 100 ft, Sándor Gergely 100 ft, Velics Lajos örökösei 500 ft, Velics György 500 ft, Velics Sámuel 500 ft, Lázár Adam 100 ft, Dózsa Elek 100 ft, Bágya Ferenz 100 ft, Bedőházi János 100 ft, B. Petrichovich Horváth Albert 100 ft, Barcsai Albert 100 ft, Ugron Zsigmond 100 ft, ifj. Ugron István 100 ft, Ugron József 10 é. rész. 50 ft, Pogány Károly 100 ft, Barcsai Zsigmond 500 ft, Sebestyén Gergely 100 ft, Miksa Elek 100 ft, Toroczka Venczel 100 ft, Brencsán Albert 100 ft. (Folytatjuk).

A birodalmi tanács teljes ülése. (Folytatás.) szept. 11-én. E gyűlés három érdekes momentummal birt. 1) Ö excellentiája Rechberg gróf alkalmat vett magának kijelenteni, hogy ő Cs. Kir. Főlségének szilárd akarata, hogy a birodalom kormányát új utat kövessen. 2) Hogy nagyon komoly és fontos szavakat ejtettek a saját helyzetéről. 3) Hogy azon kérelem, hogy a hirlapok tudósítói a birodalmi tanács ülésébe bebecsátassanak, megengedtetett, és minden részről melegen pártoltatott. A viták rajzt következőkben adjuk. Legelőször Starojevszky (Gallizia) emel szót, és a pénzügyminiszterium budgetjére vonatkozván, kívánja, hogy a Dedinskýféle alapítvány életbelép-

tellessék. Ezen öt ifjú számára 100,000 forinttal alapított tőkepénz 1808-ból kelt, s mindekkoráig még nem lepett életbe. Thun gróf nincs azon helyzetben, hogy e kérdésre megfelelően, azonban értesítetteti fogja magát írni. Ezután a hadsereg budgetje (100 millió) kerül tárgyalás alá. Polanszky (Gallia) azon indítványt teszi, hogy ha az előleges költségvetés ki nem merítették, a fölsőleg a központi pénztárba tétessék, hogy így előre nem látott események idejére egy tartaléktőke képeztesse. Plener ur a fölött világosítja föl azelőtt szöveget, hogy az előleges költségvetésbe csak a valódi kiadások vétettek fel, itt tehát szó sem lehet meggazdálkodásról. Stockau gróf a fenyegető háborúra figyelmeztet, és azt hiszi, hogy a birodalmi tanácsnak előre gondoskodnia kell, hogy és miként fedeztessenek a netalán kitörendő háború költségei. Szónok ugyanis kiemeli, hogy az eddigi hadi pótlék, az adóösszegekre nem méltányosan vettették ki. Intézetessék tehát Ő Felségéhez egy legalázatosabb kérelem az iránt, hogy egy bizottmány neveztesse ki, mely nemcsak egy lehető háború költségei fedezésére szükséges eszközöket fontolóra vegye, hanem egyáltalán annak méltányos kivetésére is kulesot készítsen. Salm herceg ez indítványt nem találja gyakorlatinak, miután a bizottmányi tagok csak bizalmi férfiaknak adhatnak véleményét, tehát az illető tartományokat nem is kötelezhetnék. Szónok azon véleményben van, hogy a kivételi kulcs megállapítása a birodalmi tanács teendői közé tartozik, mert ezelőtt is a rendi tanács feladata volt. Petrino báró Salm herceggel egyetért. Beszédje folyamában felvilágosítást kér az iránt, miért van az, hogy míg egy vadász katonára 150 ftba kerül éventé, egy sorgyalogsági kövitéz 166 forintot vesz igénybe? Schmerling tábornagy, ki a főhadiparancsnokságot képviseli, oda igazítja az előtte szóló véleményét, hogy egy sorgyalogsági katonára csak 110 forintba kerül, s a látszólagos aránytalanság a sorakatonaság és vadászok közt az előbbi költségesebb törzskarából származik. Hein dr. gr. Stockau indokait pártolja, de mégis azt hiszi, hogy a birodalmi tanács a netalán háború szükségletei iránti intézkedést a miniszteriumra bízhatná; a nélkül is igaz, hogy egy évi hadiadó-pótlék, egy hadviselésre sem elég. A költségvetést vizsgáló bizottmány jelentése a hadibudgetet illetőleg változás nélkül megmarad. A vita a hadseregi nyugdíjazásokra tér át. Barkóczy gróf a budget-komité jelentésében érintett bizottmányra hivatkozik, melynek feladata a hadsereg célszerűbb kormányzásán kívül, a nyugdíj szükséglet megállapítása is. Ausztriában a nyugdíjak 8 milliónyi ropant összeget igénylenek. Szónok párvonalt huz az osztrák és francz a hadi létszám között, és kimutatja, hogy Ausztria aránylag négyeszer annyit ad ki nyugdíjakra, mint Franciaország. Schmerling tábornagy felvilágosítást ad e tárgyban. Meghatározott szabályok léteznek a tisztek nyugdíjazását illetőleg, s e szabályok a legújabb időkben származnak. Az olasz háború után, éppen gazdálkodási szempontból sok nyugdíj engedményeztetett. A fennálló rendszabályokat azonban mindegyesre úgy igyekeznek alkalmazni, hogy azok által minél nagyobb összeg gazdálkodtassék meg. Mager ur azt állítja, hogy azon állítás dacára, hogy Ausztriában a tisztek nyugdíjazására saját pénzalap létezik, a nyugdíjak összege mégis 10,700,000 forintot emészt föl. (Szónok itt, mit Barkóczy gróf elmulasztott, egy milliót özvegyek és árvák, és másfél milliót a rokkantok részére számít fel.) Kárhoztatja azon visszajelést, hogy nem egyszer szolgálata képes tiszteket is nyugdíjzatnak, s azon ohajtását fejezi ki, hogy azon bizottmány, mely négy hónap óta a hadseregkormányzás javításával foglalkozik, kísérletet tegyen arra is, hogy az államköltségre nehezkedő súlyát a nyugdíjazásoknak is lehetőleg könnyítse. Sokesvics báró, szintén a fennálló szabályokra vonatkozik, és állítja, hogy gyakran kell szolgálatképes tiszteket ex officio nyugdíjazni. Barkóczy gróf a csapatoknak tömeges szállítását vasutakon kárhoztatja. Ki van számítva, hogy a birodalomban naponta 10—12,000 ember szállítatik vasuton. Ilyesmí máshol nem történik. Schmerling tábornagy kijelenti, hogy a hadsereg kormányzatát figyelme, a szállítási költségek leszállítására is irányozva van. Egyébiránt a katonák nem maradhat örökre egy helyen. Franciaországban azon rendszert követik, hogy a katonák, két évnél tovább soha sem állomásoz egy helyen. Széchenyi gróf Mager indítványát lényegében pártolja. Indítványára változtatás történik a bizottmány jelentésének szövegében, mely úgy hangzik, hogy a nyugdíjazások sem békében sem valamely háború után túlságosan ne alkalmaztassanak, úgy azonban, hogy ezáltal a tisztek eljárási szabadság ne korlátoztassék. Hartig gróf a katonai tanintézetekről szól. Nem találja célszerűnek, hogy az altisztek kiképzését oly nagy mérvben eszközölk, mintha tábornokokat akarnának nevelni belőlük. Mager nem érti, mi kifogást találhat a gróf a műveltség nagyobb fokában. Hartig gróf óvat tesz e felfogás ellen: csak azt akarta mondani, hogy az altiszt maradjon meg azon cél határai közt, melyet magának kiűzött. Schmerling tábornagy részletesebben beszél e kérdés fölött, és kijelenti, hogy az altiszt iskolák kevesebbsége már foganatba vétett. Sokesvics sajnálja ezt. Mager azon indítványt teszi, hogy a katonaság, béke idején középiskolákban alkalmaztassék. Hartig gróf elfogadja ezt kivételesen, azonban szabályt emelhet az indítvány ellen szólnak. Utóbbi megjegyezti, hogy lovaság és tüzéség e célra teljességgel nem alkalmazhatók, s kellemes befolyást tett a humor, melylyel a herceg e kérdést tárgyalja. A többiek közt így szól Mager urhoz: „Ha ön és én, mindketten katonák volnánk, bizonynyal mi sem nagy gyönyört találnánk abban, ha ma a fegyvert, holnap meg az ást vezényelnék „vállhoz!” Széchenyi kérdések megvitatását szakértők elébe utasítottai ohajtja, általánoságban megjegyzi, hogy az indítványozott alkalmazás a katonaság szellemére minden esetre csak kárkönyv lehet. Clam oda nyilatkozik, hogy egy derék hadsereg hasznát nem állíleek szerint kell megítélni, s megmondolni, hogy a katonák a legnagyobb áldozatot hozza életét és vérét áldozván a haza javáért. A bizottmányi jelentés több részei olvastatnak fel: ezekben tétetik említés a modern csapatok részére is 1,019,099 ft kiadásról. Erre nézve megnyugszik a birodalmi tanács azon a bizottmányt adott biztosításon, hogy ez összeg csak előlegezésnek tekintendő, mely később az államkincstárnak visszapótlottatni fog. A tengerészeti budget szó nélkül helybenhagyatik. A tengerészeti főparancsnokság köszönetét fejezi ki a birodalmi tanács gondoskodásáért. Most a belügyminiszterium budgetje. (39,807,500)

az igazságügyi (14,465,700), a rendőrségi (2,733,000) fölötti jelentős olvasztat föl. Rechberg gróf Ő excellenciája emel szót, hogy a kezdetben érintett nyilatkozatot tegye, melyre Ő Felsége komolyan el van határozva, hogy a birodalom kormányzata új utakat kövessen. Ő excellenciája azután felolvassa az április 19-ről kelt legfelsőbb leiratról Benedek lovag Ő excellenciájához, melyben a municipális kormányzat és az országos képviselő Magyarországot illetőleg életbeleptették, és a birodalom többi részei számára is kiállításba helyezték. Nádasdy gróf igazságügyminiszter óvat tesz azon szemrehányás ellen, mely a bizottmány jelentésében foglaltatik, hogy az igazságügyminiszterium Ő Felsége határozott parancsa ellenére, már több év óta nem gazdálkodott meg semmit. Nádasdy gróf azt állítja, hogy azon számítás, melyen e szemrehányás alapul, nem állja ki a próbát. Széchenyi, ellenkezőleg, e számítás csatlalanságát bizonyítja be. Hartig gróf helyeket olvas fel az 1851. dec. 31-ről kelt legfelsőbb leiratról, bebizonyítandó, hogy már akkor alapelvek állítottak fel a belkormányzat reformját illetőleg, azonban fájdalom, hogy azok keresztül vitelére eddig semmi sem történt. Apponyi megkéri a miniszteriumot, hogy a nagy elvi kérdéseket ne csúszassa be a vitákba, hanem várja meg, míg az egyes költségvetések tárgyalása után a végindítvány jön szóba. Általános elfogadtatik. A vita most a rendőrségi költségvetésre tér át, és most hozza szóba Mager ur az osztrák sajtó helyzetét. A sajtó oly helyzetben van, mely annak jóra fejlődését tökéletesengátolja. A damoclesi kard folyvást feje fölött csúg. A rendőrség vadló és bíró egy személyben. A megintések összehalmozódnak. A szabadság külföldre kénytelen menekülni. Szükséges, hogy a sajtó törvényes alapra helyeztesse. Azért Ő Felségéhez kérelem intézendő, melótassék elrendelni, hogy a birodalmi tanács egy sajtótörvény fölött tanácskozzék. Petrino, Majláth, Toperczer, Clam, Széchenyi, Barkóczy, Apponyi és Hein támogatják a szónokot, és Majláth indítványa folytán a nevezettek oda nyilatkoznak, hogy a hirlapudósítóknak a birodalmi tanács üléseibe szabad bejárásuk legyen. Clam méltányolja azon elveket, melyek az előtte szöveget vezették, azonban megjegyzi, hogy a sajtó helyzete fölötti vitát nem kell elválasztani a nagy politikai kérdések megvitatásától. Legtöbbi erélyt fejtett ki szónoklatában Barkóczy gróf. Világot vet a „bureaucratia manőverére”, melylyel nagy politikai kérdések fejtegetése körül jár, melyek fölött a belföldi sajtónak már hónapok óta szót emelni sem szabad, míg azok egy bajor lapban a leggyorsabbal vitatnak meg. Erős szavakkal bírálja Barkóczy gróf az „Augsb. A. Ztg.” eljárást, mely a reform utáni törekvéseket majd azzal gyanúsítja, hogy a korona jogát csonkítani akarják, majd a rendeket és nemzetiségeket egymás ellen ingerelni, majd elérhetetlen centralistius egységet létrehozni akar. Ő csász. Fensége a főhercegeknek a megállapított ügyrendre utasít, mely a hirlapudósítók bebecsátását tiltja. Majláth ur megjegyzi, hogy ő nem indítványt tett, csak egy kérelmet fejezett ki. Rechberg gróf Barkóczy gróf nyilatkozata ellen állítja, hogy az „Augsb. A. Ztg.” nem huz Ausztriától segélyösszeget. Apponyi azon ohajtását fejezi ki, hogy a sajtó helyzete fölötti vitások a végindítvány idejére halasztassanak. Elfogadtatik. A csendőrség budgetje fölött (3,250,000) Barkóczy gróf alkalmat vesz magának ez indítványt felöl nyilatkozni. Az utóbbi években bebizonyult, hogy hivatásának nem felel meg. Nem akar itéletet hozni más tartományokról, de Magyarországon igen kíváncsok a csendőrség felosztására. A közbiztonság ott mit sem nyert általa, mert az intézmény népszerűtlen. Szónok dicseri a csendőrség derék szolgálatát Lombardiában: ott megfelelt a tartomány saját szerű viszonyainak. A tusténti felosztás Magyarországon sem eszközölhető ugyan, mert a szervezés még életbe nem lépett, mely által kípótoltatni fog a reményli, hogy ez újabb intézmény minél előbb életbelepk. Goluchovszky gróf a csendőrség megtartása mellett szölt a legjobbat reméli az új szervezéstől, mely a csendőrséget a polgári hatóságok alá rendelte. Apponyi és Toperczer Barkóczy támogatják. Toperczer megjegyzi, hogy Biharban a csendőrség mellett még helyi rendőrséget is kell közöltségen tartani. Trenkler és Strasser nyilatkoznak, hogy az eleinte célszerű intézmény sokat vesztett már becséből. Borelli: Dalmátia egész földadja a csendőrség fenntartására fordítatik. Ő is más intézményt ohajtja. Clam az eddigiekből következteti, hogy egyet mindenre alkalmazni nem lehet. Tehát azon bizottmányt, mely a csendőrség szervezésével foglalkozik, meg kell bízni, hogy az illető tartományok számára javaslatot dolgozzon ki. (Folyt.) (P. H.)

N-Enyed, szept. 16. — O.-Boldogfalvi ref. lelkes tisz. Fábri József tiszti barátom, kinek közügy iránti nemese buzgalomával már ezelőtt is találkoztunk; megtudván a júliusi vizáradás által N-Enyed városának több, és azok közt anynyi szegény polgárait ért szomorú csapást, egy körutat tett Hátsegvidéken, felebarátai részvét és segedelemre szőlőlván, annak lelkes fiait és leányait a n.-enyedi vizáradás által károsultak számára, és lelkes felszólalásának, buzgó fáradságának eredménye lőn 77 ur forint, melyet a kegyes adományozók nevének kimutatásával a leginkább reászorultak közti kiosztás végett hoztam el is küldött.

Tudom én, hogy a nemes tette, mint az érdemnek jutalma önmagában van, dicsegetre nem szorult, azonban legyen nekem megengedve a tisztelt adakozók névsorát közölnöm; hadd tudja, hadd ismerje a szenvedő, kinek keze volt az, mely szeméből azt a nehéz keserű cseppeket letörölni segített.

Bethlen Olivér adott 10 ft, Kendeffy Samu 5 ft, Mara Samu 5 ft, Bágya Károly 5 ft, Horváth János 5 ft, Puj Elek 3 ft, Bágya Gábor 2 ft 50 kr, Bágya Ferenc 2 ft, Kenderesi Farkas 2 ft, Mara József 2 ft, Mara Lőrincz 2 ft, Szilvási 2 ft, Lukács Farkas 2 ft, Lukács Ferenc 2 ft, Lengyel Samu 2 ft, Németh László 2 ft, Csulai Albert 2 ft, Buda Imre 2 ft, Posoni 2 ft, Lengyel József 1 ft, Lengyel Ferenc 1 ft, Brátovai Elek 1 ft, Bernát Samu 1 ft, Nándor Antal 1 ft, Balázs Zsigmond 1 ft, Ajtai Ferenc 1 ft, Bálint János 1 ft, Jancsó Sándor 1 ft, Pogány Rákel 1 ft, Karácsony Jakab 1 ft, Bogdán Deodát 1 ft, Haver Mihály 1 ft, L. Sándor 1 ft, U. D. 1 ft, J. B. 50 kr, Veres Sándor 50 kr, Isikuc 20 kr. Magoket meg nem nevezett egyénekől 1 ft 30 kr. összesen 77 ft o. é.

Fogadja tiszt. barátom és a nemes keblű adományozók szenvedett polgártársaim nevében hálás köszönetemet; teljesedjék be egyen-egyen mindnyájukon a bölcsnek ama mondá-

sa: Az irgalmas szemű ember megáldatik, midőn adakozik az ő kenyeréből a szegénynek. *)

Incze János, ev. ref. lelkes.

Szászváros. (A református tanoda ügyébeni levél Vége.) Befizették alapítványait: Gróf Kun Kocsárd 2000 forintot, gr. Gyulai Lajos 2000 ft, gr. Mikó Imre 1000 ft, r. Bethlen Ádám 1000 ft, gr. Andrási Gyuláné gr. Kendefi Kata 100 ft, Nalaczi Farkas 50 ft, Bodola Zsigmond 50 ft, Beke Daniel 20 ft, Konez Gábor 120 ft, Bruz Zsigmond 20 ft, Jakab Beniamin 20 ft, Haver Mihály 20 ft, gr. Kemény Sámuel 500 ft, Barsai Lászlóné, b. Bruckenthal Antonia 100 ft, Pap János 20 ft, Duma László 50 ft, Weber Sámuel 30 ft, Kópe Sándor 10 ft, Szűcs Miklós 10 ft, Szeredai Domokosné 5 ft, Istvánfi Pal 4 ft, Kővecsi 5 ft, Mihályi Károly 15 ft, Gáspár János 15 ft, Jancsó József 15 ft, Vápa Antal 10 ft, Herepei Károly 2 1/2 ft, Foszto Ferencz 5 ft, Horvát János 5 ft, Gargócs Borbára 5 ft, Boza László 3 ft, Kozma Ádám 5 ft, Herczeg Ignác 2 ft, Nikulicza 2 ft, Bikfalvi Beniamin 5 ft, Balog Lajos 1 ft, a vajdahunyadiak 10 ft 30 kr, a hosdátok 6 ft, a rákosdiak 5 ft 10 kr, mar. solymosiak 2 ft 30 kr, harótiak 2 ft 16 kr.

Aláírtak: Zeyk József 2000 forintot, gr. Kun László 100 ft, ifj. b. Kemény István 1000 ft, Kendeffi Árpád 1000 ft, gr. Tóldalagi Ferencz 200 ft, id. gr. Teleki Domokos 500 ft, Kakuci Elek 200 ft, gr. Tóldalagi Victor 200 ft, ifj. Bágya Ferencz 100 ft, gr. Teleki Sándor 100 ft, gr. Bethlen Farkas 200 ft, gr. Rhédei Jánosné 100 ft, Barsai László 400 ft, gróf Bethlen Olivér 1000 ft, Kendeffi Sámuel 500 ft, Puj Elek 300 ft, Zeyk Miklós 200 ft, Lukács Farkas 100 ft, Pogány Ádám 100 ft, Kenderesi Farkas 100 ft, Puy Zsigmond 100 ft, Mara József 100 ft, Kenderesi Ignác 50 ft, Bágya Károly 100 ft, Csongrádi Miklós 100 ft, Vadas Lajos 100 ft, Nalaczi József 50 ft, Pogány Albert 100 ft, Mara Lőrincz 100 ft, Kenderesi Albert 100 ft, Nagy Zsigmond 20 ft, Buda Imre 100 ft, Haver Mihály 100 ft, Szilvási Miklós Miklós 150 ft, Horvát János 100 ft, Brázovai Elek 50 ft, gr. Lázár Mórincz 1000 ft, Mara Samu 100 ft, Góla Péter 50 ft, Lugosi Ferencz 100 ft, Konez Ádám 10 ft, Valya Ignác 50 ft, Furka Ferencz 50 ft, Csanádi János 50 ft, Barsai Ábrahám 100 ft, Benedikt Albert 100 ft, Barsai Mihály 100 ft, Kirényi Lajos 100 ft, Szeredai Ignác 100 ft, Barsai Miklós 100 ft, Barsai Károly 100 ft, Bodó Dávid 50 ft, Ribicei Ferencz 200 ft, Dóza József 20 ft, Vitan László 30 ft, Jordan Domokos 50 ft, Halmi Ferencz 50 ft, Balog Sándor 100 ft, László Ignác 50 ft, Kozolai Lajos 50 ft, Fekete Károly 100 ft, Furka János 50 ft, Dr. Bruz Zsigmond 100 ft, id. Zudor Sándor 200 ft, ifj. Zudor Sándor 50 ft, Fekete Ferencz 50 ft, Györfi Dénes 50 ft, Zudor Elek 50 ft, Farkas János 10 ft, Gál Sámuel 5 ft, Fekete Elek 5 ft, Fekete Sándor 5 ft, Berivói László 50 ft, Barsai Zsigmond 100 ft, Barsai Ákos 400 ft, Barsai Ákosné 100 ft, Pál Imre 100 ft, Barsai János 400 ft, gr. Lázár Kalmán 300 ft, Elők föltaig fizetnek évenként: Farkas Dénez 10 ft, Zakariás Dániel 4 ft, Gal Samuel 1 forintot, mindezeket pengő pénzben értették.

Folyamodott volt e bizottmány a magyarhoni 4 helyéthitu superintendenciához, de nem csuda, ha az élet fölötti küzdelemben feledésbe ment segélykérse. Csupán Eses Albert alsóborsodi esperes, és tiszttartani ref. lelkes küldött 45 a. e. t. kispénzt, mint másoktól gyűjteményt, és maga részéről egyházi beszedéseinek több példányát, melyekből 12 ft 20 kr jött be.

A szászvárosi református egyház tagjai is, kik a papnak semmit sem fizetnek, megértvén, mekkora áldozatot tesznek más reform. egyházak, melyek papot, mestert fizetvén, minden családra a gabna árához képest 6—12 a. e. ft. kepesek, s mégis a háromszékiek, a sepsi-szent-györgyi, az erdővidékiek és udvarhelyszékiek, az udvarhelyi, a maros-székiek, a maros-vásárhelyi gymnasium fenntartására évenként tetemes összegeket fizetnek; megértvén, és követvén a sz.-udvarhelyi ref. hívek példáját, kik noha két papot, s énekevezért fizetnek, noha 7 ezer pfót alapítottak az udvarhelyi gymnasium számára, mégis abban az olvasóosztály tanítóját saját zsebéből fizetik, megértvén és követvén a zilahi ref. egyház példáját, melynek hívei az iskola építésekor nagyszerűleg segítettek, téglát, porond és köhordással, s egy tanárt fizetnek saját zsebéből, noha ők is saját zsebéből fizetik 2 papjaikat, az énekevezért, s leánytanító; mindezeket megértvén, és tudván, hogy Kolozsváron is, Maros-Vásárhelyen is az olvasóosztályok tanítóiról az illető ref. egyházak, nem pedig a gymnasiumi pénztárak gondoskodnak, egy t. i. az olvasóosztály tanítójának fizetését egyekek évenkénti adományaikból megállapították. Más alkalommal közölni fogom az egyes alapítók becses neveit.

Az egyház két igen érdemes papja is tanít ingyen a gymnasiumban: Pap István első pap, hetenként 6; Dáné István 2 dik pap, hetenként 16 órá, mi által az iskolának legkisebb mértékben 300 pfót, s ha a tanítás értékét hozzávesszük legserényebben becsülve is, 600 pfót kímélnek meg. Ha e pénze meglenne az iskolának évenként, ha a két t. pap ez áldoztat 10—20 évig folytatná; és ha ez alatt a tanoda e megkímélt pénzt tőkésíthetné, tíz év múlva 3000—6000, s husz múlva 6000—12,000 pfittal gyarapodnék tőkéje. Szabó György, igazg. tanár.

Háromszék. Iskolai és egyházi ügy. Szeptember 4-ike sziv- és lélekemelő élvezetű napja vala a ríkanbeli reformátusoknak. E napon kezdű el a megható ünnepélyesek közt második évi életét a sepsi-szent-györgyi ref. általanda. E napon választának a ríkanbeli egyháziak főgondnokokat felejtethen emlékü mlt. Gyárfás Miklós ríkanbeli főgondnok ur ur helyébe.

Az ünnepélyre összegyűlt világiak és egyháziak sietőnek a kiűzött órára, a templom — mint az ünnepély színhelye felé, hová őket a helybeli zenekar a Rákóczy indulóval kísérel. A zene elnémulását a haragok ünnepélyes zúgása váltá fel, miro megtelek az urnak háza, és ünnepi énekek zengették; ennek után a sepsi egyházmegye nagyórdmú esperese állá fel a szent szöszébe, s tartá alkalmi tartalomds beszédet, s monda szívet emelő buzgósgósgó imát, utána a köztiszteltben álló iskolai igazgató-tanár tartá tanítványaihoz és tanító társaihoz intézett jeles beszédet, s megkezdettnek nyilvánítá az évi tanfolyamot. Végül az iskolai törvények olvasatának fel. Az ünne-

*) Tisztelettel kérem föl a „Pesti Napló” és a „Vasárnapi Ujság” t. cz. szerkesztőit is ezen közlésnek becses lapjokba iktatására. I. J.

pály bevégeztével tanácskozó terembe vonulának az egyháziak, s ott legelsőb is örömmel hallák, egy rövid kivonatban az iskolai igazgatóságnak a múlt évben az iskola szellemi és anyagi jólétére tett éber és pontos eljárásait, hálás szívvél mondának köszönetet. Ezután a főgondnoki választás tüzetelt ki. Merültek föl ugyan e tárgy körül kérdések. De mindezekre a felelet a fennálló szabályok és törvények értelmében csakhamar megoldódván, hosszas vitakodás nem keletkezett. Kitérteztett hat a választás. És a 42 választóból 21 szavazat mlgs Székely Gergely úrra; és viszont 21 szavazat mlgs Lázár Mihály úrra esett. A két egyenlő részre osztott szavazat mintegy menyeyi intés vala, hogy „senki se zárassék a munkatérrel le, ki Isten országá terjesztésére kősznek s alkalmasnak tanusult.” S ki is ne hajolt volna a választás ez eredménye előtt meg? E különös eset alkalmából abban egyeztek ki, kéréssek meg az egyházi főtanács, hogy a főgondnokságban mindkét egyenlő bizalmat nyertet megerősíteni kegyeskedjék. Ezzel így a közgyűlés eloszlott, de tagjai csak helyet változtatának; mert nem tudhatni, hogy véletlen-e, vagy a nap eredményei feletti öröm annyira összetartja őket, hogy ismét egy teremben, vig baráti asztal körül találjuk őket, és itt — jó magyar szokás szerint — hallatának a kedélyes pohárköszöntők. Előbbben is Erdővidéki egyházmegye tiszt. küldöttje emele poharat a jelenlévő választott főgondnok mlgs Lázár Mihály életéért, megemlíti, hogy tizezer lélek kívánságát s megbízását teljesíti ma, midőn szavazatát mlgs Lázár Mihály gondnok urra adá, s e tizezer lélek nevében ürit poharat a főgondnok úr hosszas boldogító életéért. Ezután poharak köszöntettek a mlgs egyházi főtanácsért, mlgs gróf Mikó Imre ó excellentiájáért, a főtisztelt püspök-helyettes, nagytisztelt kir. főjegyző és a választott főgondnok urakért, s több lezárókért. A pohárköszöntések során meglegelőleg hata mlgs Lázár Mihály választott főgondnok ur azon pohárköszöntése, melyben távollévő neje Gilyén Anna képeben a s.-szat-györgyi iskola hat osztálya számára készítenő hat zászló kegyes adományozását adá a jelenlévők tudtára. Harsány vala az öröm és szünni nem akaró a kegyeletes nő e kegyes adománya fölött és buzgóban tisztá a kívánság a kegyes nő becses hosszas életéért, mint vala öröm s élvezetteljes az egész nap folyása. Vajha ne szünjön is meg soha tisztán fényleni a nap ez iskola és egyházkör felett! Vajha ne lankadjanak soha e nemzet lelkes fiaí és leányai tenni, áldozni a jókért, nemesebékért!

r. l.

X Ujdonságok.

أ Mint értesültünk, Kolozsvár városa esk. közönsége a segélyezést megtagadta egy oly ipartanodától, a mely az oktatásügyi minisiterium terve szerint kizárólag katholicus színezettel bírandott volna.

— Hradina J. Gáspár az itteni lyceumban levő testgyakorlatoknál megnyitotta lezáró feladatokra néző oly szükséges testgyakorlatból, hova egy havi díj mellett minden gyermek felvétetik, ki már a négy évet túlhaladta.

— Visszavont rendelet. Belsőbírnok írja, az „Allg. Zt.-nak, hogy azon rendelet, mely a protestáns katonáknak a a katholicusoktól különemtetését rendeli, mely azonban ugy sem tartott meg soha, visszavétett.

— Bécs, szept. 16. Császár Ő Felségének Varsóba utazásáról az hallatszik, hogy az elutazás Bécsből oct. 10-kén, a Varsóba érkezés oct. 14-kén fog történni. — A bajor király oct. első napjaiban (mondják 8-kán) Münchenből ide érkezik, s azután Császár Ő Felségével együtt utaznak Varsóba.

— Régen kalapot emelt már hazánk legnagyobb regényírója előtt a hazai művészet, azóta számtalan jeles művel gazdagodott ez írói szellem után nemzeti irodalmunk, ki akár mint Eszter sat. szerzője, akár mint Józsiika Miklós, művei által egyaránt varázshatást gyakorolt hazánkfiakra s leányaira. Éppen most egy új műkinccsel gazdagítja irodalmunk, e czím alatt „A két barát, regény négy kötetben, írta Józsiika Miklós, ki adja Heckenast. A regény Izabella korában játszók s színtere Erdély, de cselekvényeivel az Adria partján eső távolibb tartományokra is kiterjed, a mennyiben Banfi a darab hőse Mátyásban templarius ujonczként lépik fel s lelki barátja pedig don Gaston Lacerda, a szicíliai alkirály fia. Előjön Tripoli is, hol a templomvilágok a rabló (pirata) Drughet ellen harcolnak sat. A regényen azon erős cselekvényalkotó képesség nyoma látszik, mely a nagy író minden munkájának fényoldala. Elénk jellemzés, földrajzi és történelmi ismeretekkel társulva biztosítja a regény érdekét. A mi Scot Walter, Scotchonnak, az b. Józsiika Erdélynek. Ő Erdélyről s Erdélyről soha el nem feledkezik. A négy kötet regény ára 4 uj forint.

— Megjelent: „A magyar elem s ellenesei.” Irta Fényes Elek. — Szerző e rőpiratban főleg azon gyanúsításokat s elferdítéseket czáfolja meg, melyeket Magyarország s a magyar nemzet irányában a német lapok legújabbban terjesztési igyekeztek. — Konnyéből a következő adatokat közöljük. Miután az 1857-iki összeírást, még maguk a hatóságok is föltöbbsé hiányosnak ismerték el, azért szerző a vallásfelekezetek névtárából állította ki a következő kimutatást: Magyar- és Erdélyországban van 7,066,056 magyar; 2,154,789 román; 963,286 német; 1,105,208 tót; 366,019 szerb; 314,275 rusnyák; 51,360 horvát és 30,000 vindus ajkúak, vagyis összesen 12,050,994. — Ebből világos, hogy Magyar- és Erdélyországban 7,066,056 magyarnak 4,984,937 nem magyar állván szemben, az abszolút többség a magyarok részen van.

أ A hús-árak megszabása iránt a helytartóságtól megkérdezt Erdélyi keresk. kamarák egyhangulag az árszabás eltörölése mellett nyilatkoztak.

— A „Delejtű írja: Klapka György nővére Teréz Prung Antalné szept. 13-kán meghalt.

أ A bécsi nemz. bank újabb hírdetménye szerint a pengő pénzre szóló bankjegyeket a bank pénztárai még ez év végeig, az állampénztárak jövő év febr. 28-áig, a bank bécsi pénztárai pedig j. év mart. 31-keig elfogadják. E bankjegyekből még m. e. 6 millió van forgalomban.

— A „W.“ben olvassuk: Garibaldi Suchkof Miklós államtanácsos, a moszkvai egyetem egyik legkitűnőbb embere, megénekeltte.

— A „Svetovid“ írja, hogy Milos herceg oly súlyos beteg, miszerint szept. 6-án országszerte közimák tartattak érte.

Magánlevél után a „Wanderer“ azt írja, hogy már az utolsó kenetet is fölvette volna a herceg, s közelget halála órája.

Gabonáarak héti kimutatása		Tiszta buza		Elegy buza		Rozs		Arpa		Zab		Török buza	
osztrák	mérőnként	ft	kr.	ft	kr.	ft	kr	ft	kr	ft	kr	ft	kr
Bécs	szept. 15-n	5	75	—	—	4	10	—	—	—	—	—	—
Pest	„ 18-n	4	40	3	—	2	90	2	60	1	50	2	50
Szeged	„ 12-n	3	99	3	36	2	20	1	47	1	26	2	10
Pécs	„ 7-n	4	30	3	50	2	40	1	80	1	25	2	80
Győr	„ 12-n	5	—	3	30	3	—	2	80	1	60	2	60
Kaposvár	„ 7-n	4	42	—	—	2	90	2	—	1	50	—	—
N.-Várad	„ 11-n	3	90	2	70	2	40	1	40	1	10	2	20
Léva	„ 15-n	4	40	3	60	3	20	2	50	1	30	2	—
Szolnok	„ 8-n	3	50 ^a	—	—	—	—	—	—	1	10	2	50
Pápa	„ 7-n	4	50	—	—	2	80	2	30	1	50	2	72
Kolozsvár	„ 20-n	3	70	2	57	1	80	—	90	—	84	1	74

Politikai hírek.

— A piemonti hajóraj — mint a „N.N.“ jelenti — folyó hó 14-ke óta ostromzárta Anconát, hol Lamoricière készült megütközni, haugyan módja lesz benne: mert a mint Turinból szept. 17-ről egy távirati sürgöny jelenti: Cialdini a Torre di Fesi, Orsino, Castelfidardo hadállásokat bevette, melyek az Ancona s Lamoricière közti összeköttetést elvágják. Az anconai fellegvár 315 láb magas; a város maga egy hegy lejtőjén fekszik s a tengerig terjed szép halmok környezetében. Az ausztriaiak 1859-ben nagyszerű erődtételekhez kezdtek, a melyeket elvonulásuk után igen sok hadi anyagszerrel együtt a pápának hagytak. Azóta Lamoricière még különbéle javításokat tett. A fellegvárt nagyon erősnek tartják, csak azon hiányát hozzák fel, hogy számosabb helyőrséget nem fogadhat be s rak-tára is igen kicsinyek. A „Napló“ szerint a napokban Anconába 30 rendkívüli nagyláda érkezett Rómából ily felírással „katonai holmik“, de mint gyanítják, éppen nem bomba s lyessmi volna e ládákban, hanem a pápa s bibornokhoz tartozó drágaságok.

— A „Perseveranza“ Turinből 15-ről jelenti: „A király elnöklete alatt ma tartott minisiteri tanácsban a parlamentnek oct. 2-ra összehívására el lön határozva. Minerva gróf, Antonelli bibornok tagadó válaszában megfogadja, ma Turinba érkezett. Megczafolják azon közlést, mintha más követek is elhivatást volna Turinból. A hadifoglalt Schmid tbk Turinba vitetik. Depretis Nápolyban Garibaldival az annexio iránt értekeztek.“

— Livornói tudósítások szerint a nápolyi hajóhad egy része Persano altengernagy vezénylete alatt a nápolyi kikötőt elhagyta, az anconai szárazsi hadsereg támogatására vitorlázván el. — Garibaldinak egy, a nápolyi sereghez intézett kiáltványára felhívja: „Olaszország lánczai maradványait lábaival tiporva, a becsület utját és a k felé mutatja szemünk. „Senki előtt se lehet titok, mit érten ő ezen észak alatt. Nem is hihető az, hogy Garibaldi, mitől a „Times“ tartani látszik, a római francia helyőrséget fogna megtagadni. Garibaldi nem állugyan nagy politikusi hírből, de azt csakugyan megvallják, hogy rendkívül sok az esze, s azért senki se is hiheti valóban, hogy a francia fegyvereken csorbat ejteni kívánna. Egy levélben állítog azt mondta volna ugy, hogy a bekebelezést csak a quirinában fogja kimondani; de mi nem volt már állítólagos levelekben, s azért még sem valósultak!

Közlöttük a multkor a „Patrie“ jelentését Garibaldinak roppant készületéről, hogy ez mutatja az adriai tengereni hadi miveletek fontosságát. Cavour emlékirata ugyan nem akarja még a valót egészen bevallani; a többi közt megjegyzi: „A villafrancai békekötés szerencsétlensége Ausztria alatt hagyja Velenczét. Mindaddig, míg ez tart, Európa nem élvezend semmi tartós békét; Olaszország mindig erős forrása marad a nyugtalanságok- és forradalmaknak, és szüntelen háboru kitöréssel és lázadással fog fenyegetőzni Európa szívében, a kormányok minden erőfeszítése daczára. De Piemont ezen megoldást az időre akarja bízni. Európa, mely, bár rokonszenvenvel viseltetik Velencze iránt, a békét kívánja, Piemont ezen kívánatot erőlyesen tisztelendő.“ Ha ennek jelentenie kell valamit, értelme az, hogy uból Garibaldinak lesz feladata, a gesztenyét kikaparni a tűzből, míg Cavour a béke olajját hordja szájában. A „Constitutionnel“ levelezője írja is most a szicíliai népszavazatot illetőleg, a melynek 15-kén kelle véghez menni: „Ugy látszik, hogy Garibaldi Depretis predictatornak ellenparancsot küldött. Garibaldi ugyanis azt állítja, hogy az ő küldetése majd csak Rómában s Velenczeben fog bevégeződni, s a szicíliai királyságban levő segélyforrásokot arra akarja használni, hogy azon célját elérhesse, a hová soha se lenne képes eljutni, ha a tusténti bekebelezés által minden cselekvésseli szabadságát elvesztené.“ S valóban Szárdia annál kevésbé fog akadékolni vetni Garibaldi eljárása elé, mint hogy Napoleon császár neheztelésétől nem igen látszik rettegni. Az „Opinione“ 15-kén megjegyzi Talleyrand visszahívásáról: „Ez nem jelent semmi diplomatiiai szakítást. Franciaország, mely annyira érdekelve van Olaszország kifejlődésében, s oly nagy joga van Olaszország elismerésére; ez intézkedés által csak Piemont politikájáért akarta magától elhárítani a felelősséget a pápa irányában. Franciaországának ohajti kell, hogy Olaszország megmaradjon azon elhatározás mellett, mire ő segítette. A két kormány nézetei nem térhetnek el egymástól. Piemontnak kötelezettségei vannak Olaszország iránt, melyeket Franciaország bizonyval tisztelni fog.“ Az angol és német sajtó szintily értelemben nyilatkozik a francia kormány ezen újabbkori lépéséről, mely egyébiránt, miután b. Talleyrand még folyvást Turinban van, még megtéve sincs s talán megtétetni sem fog.

— Egy levelező írja Nápolyból szept. 8-ról: „Ma délutánra a Piedigrotte ünnepélyre készülnek. Tudva van, hogy a Bourbonok ez ünnepélyen katonáikkal szoktak megjelenni a hasonnevű templomban. Ez félig katonai, félig egyházi ünnepély. A dictator azon bölcs határozatra jött, hogy az ünnepélyt folytatni fogja. A dictator úgy szűrés fogalu hintón ment a székesegyházba; aztán a Szentháromság-téren a Doria-palotába szállott, s egész naphosszat dolgozott minisiterével és tábornokaival. Szept. 8-án a „Giornale ufficiale di Napoli“ jelent meg; s Garibaldi következő kiáltványát közölte:

Nápoly kedves népéhez!

Mint a nép fia, valóságos tisztelettel és őszinte szeretettel jelenek meg az olasz népesség ezen nagyszerű középpontjában, melyet a zsarnokság sok századon át nem volt képes porba tiporni, sem ráerőltetni, hogy a zsarnokság előtt tétőre boruljon. Italia legfőbb szüksége az egyetértés volt, hogy elérhesse a nagy olasz család egyesülését. A gondviselés, annak következtében, hogy az olasz tartományok mind oly magasatos egyetértésben valának a nemzeti ujászületést illetőleg, immár gondoskodott az egyetértésről; ám gondoskodjunk az egységről is! Victor Emanuel adta országunknak, a kit mi már most az olasz haza valódi atyjának nevezhetünk. Victor Emanuel, az uralkodók igaz mintaképe, fogja tudni utódainak lelkébe csepegtetni, hogy mi kötelességek azon nemzet irányában, mely a legforróbb megadással őt állítja élére; azon olasz papoknak, kik lelkiismeretesen hivatásuknak élnek, azon tisztelet kezességű szolgáljon, melyben részesítenni fognak, amaz emelkedettség, ama hazafiasság, azon igazán keresztény magaviselete számos hivataltartásuknak, kiket az érdemekkel halmozott ganciai barátoztól kezdve, fel a nápolyi szárazföld nagylelkű lelkeszeiig, mindenkor katonáink élén látnak a legnagyobb éleveszély közt nyílt homlokkal dacolva a halállal. Ismételve mondom, hogy Olaszországnak legfőbb, legelső szüksége az egyetértés. Ennélfogva mind testvéreket üdvözöljük azokat, a kik előbb másként gondolkodtak, most azonban őszintén járulni akarnak őt is épületkövükkel a haza nagy templomához. Midőn mi kinek-kinek a házat tiszteletben tartjuk, a magunkban urak akarunk lenni, vagy akarják vagy nem, a földi mindenható.

Garibaldi.

Ezen kiáltvány, mely még Salernóból szept. 7-ről van keltezve, mindamellett már Garibaldi bevonulásakor ezereknél osztogatott szót a nép között, kétségkívül nagy mértékben előmozdítja azt, hogy kiváltképpen a papság tüntette ki magát az: „Éljen Garibaldi, Victor Emanuel, Olaszország!“ kiáltásában. Az első rendelet, melyet a dictator Nápolyban szept. 7-n kiadott, így szól:

„Olaszország és Victor Emanuel I.

A dictator rendeli: mindazon kereskedelmi és hadihajók, melyek a két szicíliai államot, ugyszintén az arsanalok és tengerészethez tartozó anyagok, Olaszország királyának Victor Emanuelnek Persano tengernagy parancsa alatt álló hajóhadához tartoznak.

Garibaldi J.

A második rendelet az új minisiterium kinevezését tartalmazza: Romano belügy; Cosenz hadügy; Pisanelli igazságügy; Arditi rendőri — Le Sauget hadi-igazgató Cosenz alatt. Arditi azonnal a következő intést ragasztatta ki a falakra: „Anélkül, hogy a tábornokdictator rendelte volna, bizonyos névsorok függesztettek ki, melyek egy ideiglenes kormányt képeznek. A közönség intetik, nehogy megtevedjen, mert a dictatornak akarata, hogy a bűnösök megfenyíttessenek.“

— A Reuter-főleiroda következő sürgönyöket közöl Nápolyból 11-ig: „Az angol admirál meglátogatta a dictatort. A szárd csapatok tegnap este kiszállottak a dictator parancsára. Hallomás szerint a dictatornak szándéka Umbria felé menni. A francia követ Brennier nem tett semmi tiltakozást a piemontiak kiszállása ellen. Más közlések szerint: az anyakirályné 5-én indult el Gaetából Triestbe. A quila gr. Parisban 1,800,000 frankon a Hardon-palotát megvásárolta.

— A szept. 17-ki „Perseveranza“-nak jelenti Turinból: Syracus gróf ma Franciaországba elutazott. Hihetőleg Angliába megy. — A nápolyi sereg egészen feloszlott; a közlegénység elszóródott.

— Néhány francia tiszt van Turinban, kik azért küldettek oda Párisból, hogy szűkség esetében vegyék át bérbe a francia csapatok élelmezését.

Ancona, szept. 15. Cialdini Villa Bacciochinál állna, innen 3 miglianyira. Lamoricière kétségbeesett ellenállásra készül elő Maceratánál, s tengerreli támadást is vár. Itt az ostromálpot szigorubbá tétetett.

— Lamoricière gyorslovász zászlóaljai közül (németek) eddigelő a 3 dik (Ghinzel) volt tűzben, elveszté Pauli kapitányt, több közlegényt és 10 lovát. Gr. Zichy kapitány Pesarában foglyul esett. Goyon 25,000 emberrel s 48 ágyúval tartja Rómát megszállva.

— A „Kronstädter Zeitung“ írja 147-dik számában: „Kosuth nyolcz napot mulatott Milanóban, s velenczei és magyar szökevényekkel, kik a piemonti hadseregben szolgálnak, értekezést tartott. Onnan Turinba ment, hol egy formszerűt forradalmi congressus fog tartatni. Kosuth személyesen Victor Emanuel által titkos kihallgatást nyert volna.“ Ugyan e lap egy korábbi számában az áll, hogy Pulszky kihallgatáson levén a szárd királynál, a király kinyilatkoztatta, hogy kívánna K.-t megismerni, s így valószínűleg kihallgatáson fogadta őt.

— Páris, szept. 12. A diplomatiát felindulásba hozták a római határgörőságokban legközelebb előforduló tények. Ennek legközelebbi következménye az lesz, hogy a diplomatiiai test távol levő tagjai közül legtöbbén korábban jönnek elő mint szándékozók. Metternich hgt már e napokban várják. A mennyiben mostanig kitudni lehetett, az európai kabinetek meglehetősen egy véleményben vannak Piemont eljárása miatti felszólalásukat illetőleg. — Itt tiltakozásokról beszélnek, melyek ugy Franciaország részéről Turinban, mint Ausztria részéről Párisban már kijelentettek volna, s a foglaló-hadtest erőltetési, és az, hogy Goyon visszaküldetik Rómába, eléggé mutatják, hogy a császár a kath. világ előtt éppen nem akarja magára vállalni a felelősséget Victor Emanuel merész elhatározásaiért. Mindazáltal Franciaország diplomatiiai és katonai demonstratióinak horderejét még nem lehet be- látni, s annál kevésbé is leend ez lehetséges, mivel attól függ az, hogy mikép veendi Ausztria Piemont föllépését. Mindazon harci hírek közül, melyek a nápolyi király megbuktatása, s Cavour ultimatumá óta felmerültek, eléggé csodálatosan veszi ki magát azon hír, hogy Franciaország ismét oly congressusban fáradozik, melynek feladata lenne az olaszországi ügyeket rendezni. S miégek sokfelől ép oly erősen hisznek ismét benne, mint az 1859-iki osztrák ultimatum előtt. Egyáltalában lehetetlen bizonyos ugyanezenosságot észre nem venni az akkori és mostani válság között, mindamellett, hogy a helyzet annyira megváltozott. — Syriában 61 jelenti, hogy főképmiatt nem indult még el Damasus ellen a francia expedicio, mert ugy Konstantinápolyban mint Párisban erősen fáradozik a di-

plomattia, ezen lépést úgy terjeszteti elő, mint a mely rendkívül fontos volna az egész ottani kereszténység biztonságára nézve. Attól tartanak, hogy európai csapatok megjelenése a muzulmán rajongókat retentő kitérésre bírja. Hanem azért aligha elmaradand e miatt a damaskusi expedíció, legfőkébb elhalasztathatik valamivel későbbre. Hallomás szerint előbb bosszuálló hadjáratot fognak a druzok ellen tartani.

Páris, szept. 12. Annak híre, hogy a piemontiak benyomultak az egyházi államba, itt nem igen lepett meg. A szárd király kiáltványa után ítélve, — mely már a múlt éjjel tudva volt itt, — minden pillanatban kelle ilyes tudósítást várni. A nagyhatalmak tiltakozásai, melyek Piemont benyomulását az egyházi államba a népjog megtámadásának nyilvánították, nem riadtatták vissza a királyt. Ez annál felülőbb, mivel mint a „Patrie“ mai esti számában kijelenti, éppen nem igaz az, hogy Russel lord Piemontnak bizalmas uton értesítést adott volna, miszerint Ausztria, a római államba berontás dacára sem fogja határait átlépni; így tehát Szardínia még mindig félhet Ausztria megtámadásától. — Ha különben hitelt érdemlő egyének szavait valóknak fogadjuk, a megtámadás ezen részről meg is fog történni, még pedig a nélkül, hogy azt a többi hatalmak elneveznék, melyeknek a bécsi kormány kijelentette volna, hogy nem akar foglalnivalót, hanem egyszerűen mint olaszországi hatalom a pápai birodalmat kívánja jogtalan megtámadás ellen oltalmazni. (Bécsi lapok nem hisznek efféle híreknek.) Franciaország is komolyan veszi a pápa védelmezését, s e célból 7000 főnyi erősítés küldött Rómába (a 72. ezred már elment) s Goyon t. k. áll ismét az ottani hadsereg élére. Tehát a küllészet olyan, mintha ismétlődni fogna az 1849-iki francia-osztrák expedíció. Csak hogy most Franciaország inkább csak szeszvedő szerepet játszanék, s Ausztria, mely 1849-ben meg is szállotta volt már az egyházi állam egy részét, egyedül működne cselekvőleg. A legújabb hivatalos és felhivatalos gyanúítások szerint nem lehet, hogy Franciaország ilyen politikát fogna követni Olaszországban. A „Patrie“ mai számában meghazudtolja az „Ind. belge“ azon tudósítását, mely szerint a császár Chambéryben azt mondta volna Farininak, hogyha nem támogatná Róma megtámadását, nem is tiltotta azt meg. A „Patrie“ szerint hallatlan merészség olyan szavakat adnia császár szájába, a melyek egészen ellentétesek politikájával, mely a Piemont által eszközöltébe vett annexiókat nem javasolta, és a mely az egyházi államba való benyomulást fennhangon kárhoztatja, és nem szűnik meg Rómában védelmezni a pápa szent személyét. — Piemont a legnagyobb szerű mérvben teszi készenléteit. Most már az 1840-iki korosztály is fegyver alá szólították. A francia csapatok Róma egész vidékét megszállották. — Thouvenel Cavournak Antonelli bíbornokhoz intézett jegyzéke ellen igen erősen keltet ki. —

Páris, szept. 14. Talleyrand, ki ma érkezik Turinba, holnap el fog onnan utazni. Nigra, a francia udvarnál levő szárd követ, Párisban marad. Thouvenel, francia külügyi miniszter, szabadsággal elutazott. Brenner nápolyi francia követet 16-kára Párisba várják.

— A francia császár utasáról írják: A „Pays“ sürgönyt kapott Ajaccioból szept. 14-ről, mely a császár és császárné oda érkezését jelenti. Lelkesedéssel lőnek fogadva. Mint mondják, a szárd királynak egy hadsegéde érkezett oda Napoleon császárhoz intézett levéllel. Cavour gróf Nizzában volt szemben a császárral. Algirba szept. 17-kén érkezendik meg a császár nejestől. Az ottani ünnepek négy napig fognak

tartani, s ő felségeik 24-én jövedenek vissza St. Cloudba. A tunisi bey 16-án érkezik Algirba.

— London, szept. 17. Este. Itteni lapok jelentik, hogy Napoleon császárra, Toulonban léte alatt pisztolylövés történt. A lövés nem talált. Az elfogott gyilkos elmebajborodott volna.

— Bécs, szept. 10. Bebizonyul, hogy a modenai csapatok bekebelezése a pápai hadseregbe, Franciaország részéről reclamatoria szolgált volna okul, mely ezen bekebelezésben a benemavakozás elvét sértve látja, s főképp azon körülményre támaszkodik tiltakozásával, hogy a modenai csapatok legnagyobb részt nem olasz legénységből állnak. Franciaország ezen legújabb lépéséről értesített az itteni kabinet Rómából. Mint tudva van, Piemont azt állítja, hogy, mivel a pápa egyáltalán vonakodik a szolgáltatásban levő 25,000 főnyi idegen katonát elbocsátani, ő kénytelen beavatkozni. Itt megrázólag hatott annak híre, hogy Piemont elhatározta magát, az egyházi államba beavatkozni, mert nem hitték, hogy ezen szélső lépést megtegye. Az ultramontan párt felettébb meg van rémülve, annál inkább, mivel ezen rémhírrel egyszerre érkezett annak a híre is, hogy az alsóbb rendű papság nemcsak Nápolyban, hanem a római tartományokban is határozottan a forradalom részén van. (?) Rechberg gróf tegnap hosszas értekezést tartott a pápa nunciusával.

— Beirut, szept. 9. Egy éppen most érkezett futár azon tudósítást hozza, hogy Ahmed aga musir, Ozman bey s Abdul-Szelim bey ezredesek, kik Hasbeyában s Deir-el-Kamarban parancsnokoltak; valamint több más alsóbb fokozatu tisztük is Damaskusban agyonlővettek. Fua pasa Calebiasban, innen 12 órányira van. Holnap Beirutba érkezendik. Fényes elfogadás készítették az ő, mint a szultán képviselője számára.

— Madridból Patrocínio apáca, a spanyol kamrilla elismert f-je s Pythiaja, katonai kíséret alatt ki lőn utasítva.

Ujabbak. — Turin, szept. 19. Lamoricière tegnap megtámadta Cialdini 11,000 emberrel. Egyszersmind Ancona helyőrsége kemény kirohanást intézett rá. Heves harc után a pápaik teljes rendtelenségbe jöttek, és sok foglyot hagytak a piemontiak kezében, köztük Pimodan tábornokot is. Közökben maradt ezenkívül, számos római fegyver és ágyú.

— Triest, szept. 19. Egy francia kereskedelmi gőzös, mely Anconából érkezék, jelenti, hogy az erődöt tegnap óta mind szárazsi mind tengeri oldalán megtámadták: tíz olasz hadigőzös van ottan.

— Turinből 18-ról írják: A Spoletoi fellegvár megadta magát. Az őrség, 500 ember, foglyul esett.

— Egy sürgöny Nápolyból szept. 14-ről jelenti, hogy a szárd vadászok kisálltak, és az erődöket meg az arsenált megszállották. Még több csapatot várnak.

— Turinből 12-ről írják a „Nord“-nak: Valószínű, hogy a nápolyi hajóhad jelenlegi parancsnoka Persano az adriai tenger felé ment.

— Garibaldiinak szept. 10-kén kiadott nápolyi kiáltványából nem csak azt veszik ki némelyek, hogy a diktator Ausztriát is megakarja támadni Velencében vagy másutt, hanem még azt is kiakartják olvasni, hogy az olasz harczli még a

franciáktól való összezsapástól sem rettenne vissza az örökvárosban. Ez utóbira nézve az „Ind. belge“ kétségét fejezi ki, hozzá téve, hogy Garibaldi eddig magát nemcsak nagy katonának, hanem józan tapintatú politikusnak is mutatta. Három hónapig várt míg Palermóból Nápoly felé megindult, noha mindenfelől ösztönözték az ellenkezőre, meglehet — hogy ha várakozik, a francziákkal sem kell összetűznie, hogy Romát Olaszország fővárosává kikiáltassa. A belga lap itt a pápa eltávolításáról szállongó hírekre céloz. A pápa ugyan is kijelentette volna, hogy a Márkák és Umbriában történt dolgok miatt elhatározta Rómát elhagyni. Goyon tábornok, kihez a szent atya nagy bizalommal viseltetik, főleg ez okból küldetett volna újból vissza előbbi állomására. Ezáltal s még inkább azon nyilatkozat által akarják a Rómában maradásra rábírní, miszerint, ha ő szentsége székhelyét elhagyja, a francia csapatok is haladéknélkül kiűritenék az egyházi államtól. Ez esetben a visszatérés igen kétséssé lenne. Irják továbbá Rómából, hogy a viterboi fölkelés elnyomásában francia századok is vettek részt. Viterbo köztudat szerint azon négy kerülethez tartozik, melyeknek megvédését a császár megígérte. Mindemellett is hírlík, hogy IX. Pius nyilatkozván azt akar kibocsátani, melyben a katolikus hatalmasságokat segítségre szólítja.

— Sokan nem tudják megmagyarázni, miérthogy Garibaldi hadseregéről immár huzamos idő óta mit se hallani, s a cselekvő szerepet kizárólag a piemonti sereg játssza. Meltán vethetn fel a kérdést, vajjon ez oly nagy hűhóval szinpadositott, ellentét Piemont és Franciaország céljai között egyfelől, s a Garibaldié között másfelől nem csupán csellóság lesz-e, hogy a közfigyelmet Rómára fordítsák, mialatt talán egy egészen más ponton valamely országvilágra szóló nagy lépés van készülöben, s vajjon e vitázatnak nem csupán az-e a célja, hogy a piemonti és francia kormányokat már eleve minden e lépésbeni részeségtől feloldja.

— Párisban azt rebesgették szept. 16-kán, hogy Thuevel helyébe Persigny lépne. minthogy Franciaországnak Angliához való viszonyai ismét félreismerhetlenül javultak.

— A berlini börzén szept. 17-én beszéltek, hogy Napoleon is résztveend a monarchák gyűlésében Varsóban. A „Vaterland“ szerint Rechberg gr., Gorcsakoff hg és Schleinitz b uralkodókat oda kísérni fogják. — Az orosz határszélről írják, hogy a Pruthnak elöltött ötödik orosz hadtesten kívül az 1., 3. és 4. hadtest is parancsot kaptak a tartalékcsoapatok behívására. Az egész mozgósított haderő parancsnokává Lüders t. k. volna kinevezve.

— Milosch szerb fejedelem meghalt.

— Tirinből távirják szept. 20-ról. A 18-diki útközvet folytán a pápai hadsereg legnagyobb része megadta magát. Az idegen csapatok honukba térnek vissza, Lamoricière t. k. néhány lovassal Anconáig ért. Pimodan t. k. meghalt. Piemont Schmidt tábornokot s a pápai tiszteket szabadon bocsátja oly feltétellel, hogy az államot elhagyják és Piemont ellen többé nem harcolnak.

— Berlinben azon hír terjed, hogy a varsói találkozáson részt vesz a francia császár is.

Bécsi börze. Szept. 20-kén: Nemzeti kölesön 73.20. Metalliques 5 pcentes 61.80. Urbéri papírok: magyar 66. erdélyi 61.50. Bankrészevény 732. Korona 18.40. Ca. kir. arany 6.38. Ezüst 33 1/2.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(1085)
1544. Sz.

Hirdetmény.

A cs. kir. szamosujvári fegyintézet által ezennel köztudomásul adatik: „miszerint folyó év október 11-kén a fennírt intézetnek irodájában a szalmazsákok töltéséhez szükségeltető 715 mázsa páholt szalma szállítása végett ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Rendes bélyegezett ajánlati levelek, melyekben az ajánlati szállítási ár, valamint számokkal egy betűkkel megkivántató — különben is csak a betűkkel tett ár határozand — a kitűzött napig a cs. kir. fegyintézeti igazgatóságnak be nyújtathatnak.

A foltételek, melyek már az ajánlkozónak ajánlati leveleiben mint ismereteselemek tudatnak fel, napontként a fennírt intézetnek irodájában hivatalos órákban megtudhatók.

Szamosujvár, szeptember 13-kán 1860.

Brühl.

(1077)
Tan. sz. 1450. | 1860.

Haszonbéri hirdetmény.

A Székely Udvarhely városát illető javadalmi czikkék, jelesen: 1) Pálinka-áruslási jog. 2.) Vászár-vámolási jog. 3.) Személt-vámolási jog. 4.) Bethlen utcai. 5.) Szombatfalvi utcai fa-vámolási jogok. s más apróbb jövedelmi czikkékek egy t. fels. bb engedéllyel fogva ezen évi október hó 25-én a városi tanácsnál — 1860. november 1-től 1861. október utolsójáig — tehát egy egész évre, haszonbérbe adnak. Haszonbérbe venni szándékozók kötelesek az árverelés megkezdése előtt a kikiáltási ár tíz százalékát, u. m. 20 forinttól kezdve fel 400 forintig a é. bánatpénzül magokkal hozni, és az árverelő bizottmánynak átadni, mely a viszázpénzek az árverelés után tüstént, a többet ígérőnek pedig, mint már haszonbérletnek — csakis a haszonbéri összegére járó két annyiért érő biztosíték kijelölése, és az 1/4. évi illeték kifizetése után fog visszaadni. —

Az árverési feltételek egész terjedelemben láthatók a szokott hivatalos órákon, a helybeli tanácsnál.

Sz. Udvarhelyt, szept. 7-én, 1860. A tanácsból.

Solymosy, s. k.
polgármester.

NEM HIVATALOS.

(1082)

(3—3)

Alulírt, a ki a volt tartományi főszámvivő hivatal mellett szolgálván, a számadások készítését, és megvizsgálását alaposan értem, minek megszüntével több magán testületek számadásait készíttettem, ezenel a t. cz közönségnek szolgálati készségemet ajánlván, kész vagyok felvállalni mindenféle számadások pontos elkészítését, vagy a meglevő számadások megvizsgálását, mely fáradozásoknál jutalmomat csak a reám bízottak pontos eligazítások után kérem. Lakásom Kolozsvárt, Hidelvén, az utcájában 343. szám alatti ház. Márkusfalvi Sipo's Sámuel, s. k. volt tartományi főszámvivő hivatali min.

(1086)

Als das reichhaltigste und billigste

Wiener Tagesblatt

empfehlen wir die politische

Zeitung:

„NEUESTE NACHRICHTEN.“

II. Jahrgang,

Dieselbe bringt täglich, auch Montag,

in einem ganze Bogen von 8 Seiten

nebst den neusten politischen Berichten

gemeinnützigen und unterhaltenden

Pränumerationspreise für die Provinz, mit Franco-Postzusendung: Ganz-jährig 15 fl. — Halbjährig 7 fl. 50 Nkr. — Vierteljährig 3 fl. 80 Nkr.

Genaue Adresse: Administration der „Neuesten Nachrichten“ in Wien, und nicht: Wiener Neuigkeitsblatt.

(1083)

(3—3)

Értesítés.

Melynél fogva értesitem a t. sz. eklézsiákat, hogy nálam három ócska orgona van eladó, mivel mindenik helyett új és nagyobb szerű készíte ik, képnálba vagy kis templomokban használható lenne. Értekezni lehet ez iránt bármilyen levél által Kolozsvárt, belsőmagyar utcában 428. sz. a. Blahunka Lajos, m. k. orgona és zongora művész.

(1087)

(1—3)

Alulírt, a ki a volt tartományi főszámvivő hivatal mellett szolgálván, a számadások készítését, és megvizsgálását alaposan értem, minek megszüntével több magán testületek számadásait készíttettem, ezenel a t. cz közönségnek szolgálati készségemet ajánlván, kész vagyok felvállalni mindenféle számadások pontos elkészítését, vagy a meglevő számadások megvizsgálását, mely fáradozásoknál jutalmomat csak a reám bízottak pontos eligazítások után kérem. Lakásom Kolozsvárt, Hidelvén, az utcájában 343. szám alatti ház. Márkusfalvi Sipo's Sámuel, s. k. volt tartományi főszámvivő hivatali min.

Balázs József.

AZ EV. REF. FÖTANODA KÖNYVTÁRÁJA. (Belső farkasutca 74 sz.)

Mai számunkhoz egy félv melléklet van csatolva.